

Bijlage 1: Het in beeld brengen van mantelzorgers

A. Bewustwording stimuleren

Mantelzorgers herkennen zich niet altijd in de term 'mantelzorger'. Simpelweg omdat

- het woord niet bij iedereen bekend is;
- mantelzorgers de zorg vanuit vanzelfsprekendheid uitvoeren;
- veel mensen willen geen 'mantelzorger' genoemd worden;
- en bovendien is de zorg en hulpverlening bijna altijd gericht op de zorgvrager en niet op de mantelzorger;

Om een verandering in de herkenning op gang te brengen is het belangrijk mantelzorgers zich meer bewust worden van de mantelzorgrol die ze vervullen. Dat mantelzorgers betrokken worden in de zorgvraag en mantelzorgers zelf worden aangesproken. Het bewust zijn dat men mantelzorger is, verlaagt de drempel tot registratie en ondersteuning.

B. Mantelzorgers bereiken dichtbij huis en het dagelijks leven via lokale vindplaatsen, professionals en werkgevers

Het bereiken van mantelzorgers is een continu proces. Dit betekent dat het beste effect bereikt wordt als alle betrokken partijen aandacht besteden aan het 'in beeld brengen' van mantelzorgers en dit blijvend onder de aandacht brengen.

Lokale vindplaatsen

Veel mantelzorgers combineren de zorgtaak met dagelijkse bezigheden zoals werk en/of school. Om mantelzorgers te bereiken is het van belang dat zij worden benaderd op plekken waar zij toch al komen vanwege hun dagelijkse bezigheden. Zowel het Expertisecentrum Mantelzorg als Mezzo hebben een overzicht opgesteld van plaatsen waar verschillende groepen mantelzorgers te vinden zijn. Onder andere lokale vindplaatsen voorzien van informatiematerialen draagt bij aan het proces 'in beeld brengen' van de mantelzorgers.

Zorgprofessionals

Bewustwording gaat niet vanzelf. Professionals spelen een belangrijke rol in de bewustwording naar mantelzorgers. Mantelzorgers begeleiden de zorgvrager in veel gevallen naar (zorg)professionals, door de nieuwe zorgstructuur verwachten we ook dat er een nauwe relatie ontstaat met de professional in het zorgproces. Op verschillende manieren komen de professionals in contact met mantelzorgers. De focus bij deze contacten is veelal gericht op de zorgvrager, maar moet zich meer ontwikkelen naar een gelijkwaardige relatie tussen de professional en de mantelzorger(s). Mantelzorgers hebben een belangrijk aandeel in het welzijn van de zorgvrager, en het is belangrijk dat ze niet overbelast raken.

Werkgevers

Van groot belang voor het bereiken en ondersteunen van werkende mantelzorgers is dat de werkgever betrokken wordt. Mantelzorg op de werkvloer geldt nog te vaak als privékwestie. Bedrijven en organisaties kunnen werken aan een mantelzorgvriendelijk bedrijfsklimaat, waardoor de combinatie werk en zorgtaken verlicht kan worden om overbelasting te voorkomen. Dit levert niet alleen (gezondheids) winst op voor de mantelzorger, maar ook winst voor de werkgever. Omdat een mantelzorger dan productiever is, betere kwaliteit kan leveren en meer betrokken zal zijn bij het werk omdat hij/zij zich minder zorgen hoeft te maken over de combinatie mantelzorg en werk. In Neerijnen is een Ondernemers Vereniging Neerijnen (OVN). Er is zo'n vier keer per jaar overleg met de OVN op bestuurlijk niveau. In Lingewaal is er ook bestuurlijk overleg met Industriële Vereniging Lingewaal (IVL). Het onderwerp 'mantelzorg en personeelsbeleid' zou in deze overleggen besproken kunnen worden. Tevens heeft de gemeente ook een voorbeeldfunctie als werkgever.

C. Signaleringsfunctie vergroten

Door het vergroten van de signaleringsfunctie in de lokale structuur worden oren en ogen in de dorpen georganiseerd. Door de gemeente gefaciliteerde en gestimuleerde initiatieven dichtbij de inwoners zoals bijvoorbeeld de Dorpshuizen, Buurt Ontmoetings Punten, Beesd Voor Elkaar zorgt ervoor dat signalen van de burgers op gebied van zorg en welzijn adequaat en vroegtijdig opgepakt kunnen worden. Het signaleren van mantelzorgers draagt eraan bij dat ondersteuning georganiseerd kan worden.

D. Vergroten van de zichtbaarheid

Lokale mantelzorgers zijn bekend met de lokale ondersteuning en waarderingsvoorzieningen, zodat zij waar nodig ondersteund en gewaardeerd worden. Ook is belangrijk dat mantelzorgers het lokale mantelzorgaanbod zelf op een eenvoudige manier vinden. Het vinden van het mantelzorgaanbod kan zowel fysiek via Steunpunten Mantelzorg als via lokale (zorg)partners en digitaal.

Het realiseren van een goede informatiestructuur met de juiste toon voor de mantelzorgvoorzieningen is hiervoor essentieel. Met de juiste toon wordt bedoeld het gericht aanspreken van mantelzorgers. Zorg en hulpverlening zijn vaak primair op de zorgvrager gericht. Ook werkgevers hebben vaak weinig tot geen beleid voor de werkende mantelzorgers. Hierdoor worden mantelzorgers zelden rechtstreeks aangesproken, waardoor bewustwording van de mantelzorgrol te weinig aandacht krijgt en ondersteuningsbehoeften onbeantwoord blijven.

In de communicatie valt nog veel te verbeteren. Dit vraagt om goede (fysieke en digitale) informatie voor de doelgroep en een alerte opstelling van (zorg)professionals en werkgevers in contacten met mantelzorgers. Het onlangs huis-aan-huis uitgebrachte Magazine "Zorg voor Elkaar" van Welzijn is een goede start voor herkenning en bewustwording.

E. Vrijblijvende registratie

Het registreren van mantelzorgers is wenselijk, omdat registratie leidt tot een beter inzicht van het aantal mantelzorgers in de gemeenten. Met inzicht op de lokale mantelzorg kunnen ze beter bereikt worden, het ondersteuningsaanbod afstemmen op de ondersteuningsbehoefte en de mantelzorgers concreet informeren over de verschillende mogelijkheden.

Het registreren van mantelzorgers moet vrijblijvend zijn, omdat niet alle mantelzorgers geregistreerd willen worden. Mantelzorgers kunnen zich op eigen initiatief, op advies van een professional of door de zorgvrager (laten) registreren via het Steunpunt Mantelzorg. Registratie is niet van invloed op de beschikbaarheid van de ondersteuning, ook mantelzorgers die niet geregistreerd zijn kunnen gebruik maken van de betreffende voorzieningen.

In het onlangs huis-aan-huis uitgebrachte Magazine "Zorg voor Elkaar" van Welzijn zat een bon waarmee mensen zich konden registreren, zodat de consulent contact kan zoeken.